

Differentiatie toegepast op het leerplan Onthaal & Recreatie voor de 2de graad A-finaliteit.

1. Doelgericht werken

Link met kijkwijzer:

- ✓ Door te verdiepen en te verbreden
- ✓ Door de leeromgeving aan te passen

Werk volgens het **BHV-model** (Basisstof – Herhaling – Verdieping)

Voorbeeld: LPD 14 De leerlingen bereiden aspecten uit een draaiboek voor.

Thema: Workshop “Knutselhoek” tijdens een spelnamiddag.

Niveau	Activiteit
Basisstof	Leerlingen werken met een aangeleverd planningsdocument: ze vullen tijdsduur, benodigdheden en ruimte in.
Herhaling	Leerlingen herwerken een bestaand draaiboek op basis van feedback: waar liep het mis of kon het beter?
Verdieping	Leerlingen vullen in duo een draaiboek aan voor een gelijkaardige activiteit, bv. met alternatieven bij slecht weer.

Evaluatie: checklist voor planning + peerfeedback + evaluatie door leraar.

Differentiatievoorbeeld:

Thema: Voorbereiden van een knutselactiviteit voor de lagere school

Niveau	Activiteit
Basisstof	Leerlingen vullen een voorgedrukt planningsdocument in (datum, plaats, deelnemers, benodigdheden, doel).
Herhaling	Leerlingen herwerken een bestaand document dat onvolledig of fout is ingevuld (bv. tijd niet realistisch).
Verdieping	Leerlingen vullen eendraaiboek aan met mogelijke veiligheidsmaatregelen of plan B bij regenweer en tijdsindeling per fase.

Differentiatie:

- Visueel stappenplan of voorbeeldactiviteit voor leerlingen die meer structuur nodig hebben.
- Vrijheid in doelgroep en soort activiteit voor wie meer uitdaging zoekt.

Evaluatie: checklijst met rubriek (volledigheid, haalbaarheid, creativiteit, risicoanalyse).

2. Leerlingenmerken in beeld brengen

Link met kijkwijzer:

- ✓ Door de leeromgeving aan te passen
- ✓ In feedback en evaluatie

Observeer gericht, bied keuzes, stel instructiegroepjes samen.

Voorbeeld: LPD 18 De leerlingen voeren voor en na de activiteit basisonderhoud en kleine herstellingen uit volgens richtlijnen.

Startactiviteit:

- Check-in: “Waar moet je op letten bij het schoonmaken van spelmateriaal?”
- Bezoek aan opbergruimte: leerlingen benoemen risico’s.

Differentiatie op basis van observatie:

- Leerlingen met minder ervaring werken met een visueel stappenplan + pictogrammen.
- Sterke leerlingen voeren taken uit zonder begeleiding én maken een korte instructievideo voor derdejaars.

Evaluatie: observatie op veiligheid, netheid, volgorde en samenwerking.

Differentiatievoorbeeld:

Thema: Materiaal opruimen en onderhoud na een spelactiviteit

Observatie-opdracht:

- Na een activiteit ruimen leerlingen op. De leerkracht observeert: letten ze op volgorde, netheid, veiligheid?

Differentiatie op basis van observatie:

- *Groep A:* werkt met een visuele stappenkaart (wat eerst, wat laatst, waar naartoe).
- *Groep B:* stelt zelf een onderhoudsschema op.
- *Groep C:* controleert en geeft feedback aan andere groep.

Reflectie: “Wat liep goed tijdens het opruimen? Wat zouden we anders doen bij een volgende activiteit?”

Evaluatie: observatieraster + zelfevaluatie per leerling.

3. Differentiatie in instructie en werkvormen

Link met kijkwijzer:

- ✓ Door de leeromgeving aan te passen
- ✓ Door te verdiepen en te verbreden

Activeer voorkennis – geef expliciete instructie – begeleid inoefenen – check begrip – zelfstandig werk.

Voorbeeld: LPD 12 De leerlingen richten een kleine onthaalruimte in volgens richtlijnen en plaatsen de nodige informatie.

EDI-lesopbouw:

1. **Voorkennis:** brainstorm op bord: “Wat is belangrijk in een onthaalruimte?”
2. **Instructie:** leraar toont voorbeelden van onthaalhoeken (foto's, video).
3. **Begeleid inoefenen:** leerlingen stellen in duo's een onthaalstand in maquette of collagevorm voor
4. **Check begrip:** klas bespreekt de voorstellen: wat werkt wel/niet?
5. **Zelfstandig werk:** elke leerling maakt een verbeterplan voor de onthaalhoek van de schoolbib of sporthal.

Evaluatie: presentatiefiche + rubriek (functionaliteit, sfeer, duidelijkheid).

Differentiatievoorbeeld:

Thema: Simulatie: infobalie voor een openklasdag inrichten

EDI-fasen:

- 1 **Voorkennis activeren**
 - Brainstorm: “Wat moet er aanwezig zijn in een onthaalruimte?”
 - Foto's van goede/slechte onthaalsettings bespreken.
- 2 **Modeling**
 - Leraar toont hoe hij een infopunt aankleedt volgens 3 criteria: functionaliteit, sfeer, toegankelijkheid.
- 3 **Begeleid inoefenen**
 - In kleine groepjes testen leerlingen met oefenmateriaal hoe ze folderrekken, stoelen en signalisatie kunnen opstellen.
- 4 **Zelfstandig werk**
 - Elke groep richt zelfstandig een infostand in, met eigen ontwerp en plan van aanpak.
- 5 **Verlengde instructie**
 - Leerlingen die moeite hebben, krijgen coaching en extra foto's als voorbeeld.

Evaluatie: peer-review + checklist (ordelijkheid, aantrekkelijkheid, klantvriendelijkheid).

4. Tijd en ruimte om te leren

Link met kijkwijzer:

- ✓ Door de leeromgeving aan te passen
- ✓ In feedback en evaluatie

Gebruik pre-teaching, verlengde instructie, keuzehulpen.

Voorbeeld: LPD5 - De leerlingen verwelkomen, helpen en nemen afscheid van bezoekers ...

Pre-teaching:

- Leerlingen beluisteren voorbeeldgesprekken + analyseren klantvriendelijkheid.
- Woordenlijst: gepaste aanspreking, openingszinnen, sluitformules.

Verwerking:

- Oefenen in duo's met verschillende situaties..
- Reflectie: hoe voelde je je als klant?

Verlengde instructie:

- Leerlingen met spreekangst oefenen met rollenspel achter scherm of audio-opname.

Evaluatie: gespreksobservatie + zelfreflectiefiche.

Differentiatievoorbeld:

Thema: Een bezoeker verwelkomen en informatie geven

Pre-teaching:

- Video met voorbeeldsituaties: formele en informele begroeting.
- Woordenschatlijst (bv. aanspreking, openingszin, slotzin).

Inoefening:

- Oefenen in tweetallen met een script.
- Daarna variëren de situaties.

Verlengde instructie:

- Leerlingen met taalmoeilijkheden werken met pictogrammen + vaste zinsstructuren.
- Sterke leerlingen improviseren met onvoorspelbare vragen.

Evaluatie: rollenspel met feedback van observator + zelfreflectie via invulfiches.

5. Groeperen en samenwerking

Link met kijkwijzer:

- ✓ Door te verdiepen en te verbreden
- ✓ Door de leeromgeving aan te passen

Zet doelgerichte homogene en heterogene groepen in.

Voorbeeld: LPD 15 De leerlingen begeleiden bezoekers naar een locatie of bestemming.

Homogeen:

- Groepjes oefenen met vaste scenario's: doorverwijzen op een sportdag, festival of schoolfeest.

Heterogeen:

- Rollen verdelen in een onthaalteam: host, begeleider, doorverwijzer, observator.
- Rotatie van rollen met feedback van groepsleden.

Evaluatie: observatie via checklist (taalgebruik, duidelijkheid, assertiviteit).

Differentiatievoorbeeld:

Thema: Onthaalmoment op schoolactiviteit (simulatie)

Homogene groepen (voorinstructie):

- Leerlingen oefenen met standaardscenario's: "Waar zijn de toiletten?", "Wanneer begint de workshop?"
- Groep 1 werkt met vaste zinnen en een scenariofiche.
- Groep 2 krijgt open vragen en improviseert zelf een antwoord.

Heterogene groepsopdracht:

- Rollenspel met 3 rollen: bezoeker, onthaalmedewerker, observator.
- Rollen worden geroteerd.

Evaluatie: observatiefiche per rol, feedbackgesprek in kleine groep.

6. Professionele groei van leraren

Link met kijkwijzer:

- ✓ In feedback en evaluatie
- ✓ Door de leeromgeving aan te passen

Gebruik teamreflectie, videoanalyse, co-teaching.

Voorbeeld: LPD 21 – De leerlingen reserveren of selecteren materiaal en middelen.

Co-teaching met collega ICT of MAVO:

- Leerlingen zoeken online naar geschikte materialen (bv. voor kookactiviteit, sportspeldag).

Intervisie met collega:

- Waar letten we op bij leerlingen die snel kiezen zonder na te denken?
- Ontwikkeling van een visuele keuzetool (materiaal – doelgroep – activiteit – locatie).

Evaluatie: groepsbespreking + reflectie over gemaakte keuzes en duurzaamheid.

Differentiatievoorbeeld:

Thema: Selecteren van geschikt materiaal voor een activiteit

Werkwijze:

- Leerlingen kiezen materiaal voor een binnenactiviteit voor kinderen.
- Ze motiveren hun keuzes op vlak van veiligheid, duurzaamheid, eenvoud in gebruik.

Leraarvaardigheden:

- Leerkracht observeert beslissingen en stelt reflectieve vragen: “Wat als het regent?” “Wat als er 5 extra kinderen komen?”
- Intervisie met collega techniek of sport over het aanbod materiaal + uitbreidingsopties.

Evaluatie: motivering keuze + bruikbaarheid tijdens effectieve activiteit.

7. Schoolbreed en beleidsmatig verankeren

Link met kijkwijzer:

- ✓ Door te verdiepen en te verbreden
- ✓ In feedback en evaluatie

Werk projectmatig en vakoverschrijdend.

Voorbeeld: LPD 21 De leerlingen reflecteren over het verloop en de uitvoering van de activiteiten.

Schoolbreed project:

- Een spelnamiddag voor kleuters of een beweegdag voor eerste graad.
- Leerlingen begeleiden, evalueren en reflecteren in teams.

Vakoverschrijdend:

- *Nederlands*: verslag en presentatie.
- *ICT*: visueel draaiboek.
- *(ev.) Zorg & welzijn*: aandacht voor doelgroep met specifieke noden.

Evaluatie:

- Reflectieverslag met focus op proces én samenwerking.
- Teaminterview: "Wat neem ik mee naar volgende keer?"

Differentiatievoorbeeld:

Thema: Spelnamiddag voor eerste graad organiseren begeleiden en evalueren

Schoolbreed project:

- Leerlingen bereiden activiteit voor, voeren ze uit en evalueren na afloop in groep.

Vakoverschrijdend:

- *Nederlands*: verslag schrijven van activiteit + verbeterpunten formuleren.
- *ICT*: gebruik van digitale evaluatietool.
- *(ev.) Zorg & welzijn*: inclusieve aanpak van kinderen met specifieke noden.

Differentiatie:

- Leerlingen kiezen hoe ze reflecteren: schriftelijk, mondeling, via video of tekening.

Evaluatie: formatieve feedback op proces en samenwerking + individuele reflectie.

8. Evaluatie en feedback

Link met kijkwijzer:

✓ *In feedback en evaluatie*

Evaluatievormen:

- Rubrieken per opdracht (communicatie, klantgerichtheid, duurzaamheid, samenwerking)
- Peer- en zelfevaluatie
- Formatief: feedbackmomenten tijdens ontwerp of voorbereiding
- Summatief: beoordeling van presentaties, simulaties, groepsproject

Feedbackstructuur:

- Feed-up: doel verduidelijken
- Feedback: terugkoppeling op proces
- Feedforward: tips voor verbetering
- Take-up: hoe leerlingen feedback verwerken

Hulpmiddelen:

- Observatierasters, schrijfkaders, checklisten, visuele formats
- Verwerking in evaluatiefiches en portfolio's

Begrippenkader

BHV-model (Basisstof – Herhalingsstof – Verdiepingsstof)

Het BHV-model is een werkwijze waarbij alle leerlingen starten met basisstof.

- Leerlingen die deze basis onvoldoende beheersen, krijgen herhalingsstof: extra instructie of inoefening.
- Wie de basis al goed begrijpt, werkt verder met verdiepingsstof: uitdagender materiaal of complexe toepassingen.

Dit model is gelinkt aan beheersingsleren en houdt alle leerlingen gericht bij het leerproces.

EDI – Expliciete Directe Instructie

EDI is een instructiemodel dat werkt in duidelijke, gestructureerde stappen, met volop aandacht voor differentiatie.

De 7 fasen van een EDI-les zijn:

1. Activeren van voorkennis
2. Lesdoel benoemen
3. Instructie geven
4. Begeleide inoefening
5. Lesafsluiting (check op begrip)
6. Zelfstandige verwerking
7. Verlengde instructie voor wie nog niet mee is

EDI maakt het mogelijk om alle leerlingen actief te betrekken, terwijl je tegelijk extra ondersteuning biedt aan wie dat nodig heeft.